

POSTANOWIENIE

15 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska

na posiedzeniu niejawnym 15 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
przeciwko P. GmbH w R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. GmbH w R.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 24 kwietnia 2023 r., I AGa 138/22,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

[AG]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 kwietnia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. Spółki z o. o. w Poznaniu przeciwko P. GmbH w R. o zapłatę, oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 lutego 2022 r. i orzekł o kosztach postępowania.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w całości i wniósł o zmianę tego wyroku przez oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych polegających na konieczności przesądzenia: (1) czy dniem wymagalności roszczenia o naprawienie szkody jest dzień ustnego poinformowania zobowiązanego

o konieczności naprawienia szkody spowodowanej nieprawidłowym wykonaniem umowy, czy dzień, w którym upłynął termin zapłaty wystawionej przez zobowiązanego faktury VAT oraz (2) czy zgłoszenie procesowego zarzutu potrącenia wymaga uprzedniego skutecznego potrącenia w znaczeniu materialnoprawnym. Ponadto skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (zob. postanowienia SN z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołane w skardze wątpliwości nie odpowiadały wskazanym wymaganiom. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że jeżeli pozwany, podejmując obronę, powołuje się na skutki potrącenia wierzytelności objętej powództwem z przysługującą pozwanemu wierzytelnością wzajemną, to na pozwanym spoczywa ciężar udowodnienia faktów relewantnych z punktu widzenia powstania i wysokości wierzytelności wzajemnej, jak również innych faktów istotnych dla skuteczności potrącenia (zob. wyrok SN z 10 marca 2023 r., II CSKP 568/22). Jedną z przesłanek pozytywnych potrącenia jest wymagalność obu wierzytelności - wierzytelność jest wymagalna w rozumieniu art. 498 § 1 k.c. w terminie wynikającym z art. 455 k.c. (zob. wyrok SN z 30 kwietnia 2024 r., II CSKP 1451/22). Z wezwania do zapłaty musi wynikać wola wierzyciela, aby dłużnik zrealizował obowiązek niezwłocznego spełnienia świadczenia. W szczególności, musi z niego wynikać stanowcze oświadczenie o tym, że wierzycielowi przysługuje określona wierzytelność (zob. wyrok SN z 30 kwietnia 2024 r., II CSKP 1451/22). Wezwanie do wykonania świadczenia nie wymaga żadnej szczególnej formy, wystarczy jeśli wierzyciel wyrazi je w sposób dostateczny (art. 60 k.c.) przez swoje zachowanie

swoją wolę, aby dłużnik spełnił świadczenie (zob. wyrok SN z 9 lipca 2020 r., V CSK 480/18). Jeżeli oświadczenie o potrąceniu zostanie złożone przed wypełnieniem się przesłanek określonych w art. 498 k.c., do potrącenia nie dojdzie, a czynność ta nie ulegnie konwalidacji z chwilą ich ziszczenia się. W takiej sytuacji konieczne jest dokonanie kolejnej czynności prawnej prowadzącej do kompensaty (zob. wyrok SN z 9 lipca 2020 r., V CSK 480/18).

W poprzednio obowiązującym stanie prawnym (do 7 listopada 2019 r.) – skuteczność zarzutu potrącenia uzależniona była od prawidłowości jego dokonania z punktu widzenia prawa materialnego (art. 498 i n. k.c.) i brak było procesowej regulacji odnoszącej się do tego zarzutu. Taką regulację stanowi obecnie art. 203¹ k.p.c. obowiązujący od 7 listopada 2019 r. Przepis ten unormował procesowe przesłanki zarzutu potrącenia, których spełnienie warunkuje ocenę skuteczności jego podniesienia w konkretnej sprawie. W obecnym stanie prawnym skuteczność tego zarzutu (jako procesowego) ograniczona jest jedynie do tych przypadków, które objęte są dyspozycją art. 203¹ k.p.c. (zob. postanowienie SN z 28 listopada 2024 r., I CSK 4026/23).

Z treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wynikało również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania - przez przytoczenie jurydycznych argumentów - że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w sposób elementarny i widoczny już na pierwszy rzut oka (zob. m.in. postanowienia SN z: 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Wniosek ujawniał ponadto w tej materii argumentacyjną sprzeczność, jasne jest bowiem, że albo w sprawie występuje zagadnienie prawne, a więc kwestia jest trudna, dotychczas nierozstrzygnięta i wymagająca pogłębionej analizy, albo też skarga jest zasadna w sposób oczywisty, co zakłada niewystępowanie w sprawie żadnych zagadnień prawnych, poważnych wątpliwości interpretacyjnych lub rozbieżności w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN z: 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11; 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14 i z 18 października 2016 r., I UK 466/15).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2, art. 98 § 1-1¹, art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak wyżej.

ag

[a.ł]